

ที่ ดท ๐๑๐๐.๔/๖๕๓

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๕ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ผลการสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๙

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๙๖
ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สรุปผลการสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๑๐๐ ชุด
๒. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ขอเสนอเรื่อง สรุปผลการสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๓) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง) กำกับการบริหารราชการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๕ ให้สำนักงานสถิติแห่งชาติ จัดเก็บข้อมูลและสถิติตัวเลข รวมทั้งสำรวจและสอบถามประชาชนเกี่ยวกับนโยบายหลักๆ ของรัฐบาล แล้วรายงานคณะรัฐมนตรีทราบ

๒.สาระสำคัญ

ด้วยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ทำการสำรวจแรงงานนอกระบบเป็นประจำทุกปี โดยสอบถามประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปที่มีงานทำ ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่าง ทุกจังหวัดทั่วประเทศมีครัวเรือน ตกเป็นตัวอย่าง ๘๓,๘๘๐ ครัวเรือน ซึ่งขนาดตัวอย่างดังกล่าวนำเสนอข้อมูลในระดับจังหวัด ภาค และ ยอดรวมทั้งประเทศ สำหรับแนวคิดและคำนิยามที่ใช้ในการสำรวจใช้ตามสภาพที่เหมาะสมกับประเทศไทย และตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) และหน่วยงานสหประชาชาติ (UN) ทั้งนี้แรงงานนอกระบบหมายถึงผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง หรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน

/สำหรับ พ.ศ. ๒๕๕๙...

แรงงานนอกระบบหรือผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง หรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน จากผลการสำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๙ ในภาพรวมแรงงานนอกระบบมีจำนวนลดลง ๑.๐ แสนคน (จาก ๒๑.๔ ล้านคน เป็น ๒๑.๓ ล้านคน) เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี ๒๕๕๘ สำหรับสาระสำคัญการสำรวจสรุปได้ ดังนี้

๒.๑ จำนวนแรงงานนอกระบบ

ในจำนวนผู้มีงานทำทั้งสิ้น ๓๘.๓ ล้านคน เป็นแรงงานนอกระบบ ๒๑.๓ ล้านคน หรือร้อยละ ๕๕.๖ และแรงงานในระบบ ๑๗.๐ ล้านคน หรือร้อยละ ๔๔.๔ สำหรับแรงงานนอกระบบ เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า เพศชายมีจำนวน ๑๑.๗ ล้านคน หรือร้อยละ ๕๔.๙ และเพศหญิง ๙.๖ ล้านคน หรือร้อยละ ๔๕.๑ ของแรงงานนอกระบบทั้งหมด

๒.๒ จำนวนแรงงานนอกระบบ จำแนกตามภาค

แรงงานนอกระบบทำงานอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด ๗.๕ ล้านคน (ร้อยละ ๓๕.๕) รองลงมาเป็นภาคกลาง ๔.๘ ล้านคน (ร้อยละ ๒๒.๖) ภาคเหนือ ๔.๕ ล้านคน (ร้อยละ ๒๑.๐) ภาคใต้ ๓.๐ ล้านคน (ร้อยละ ๑๓.๙) และกรุงเทพมหานคร ๑.๕ ล้านคน (ร้อยละ ๗.๐)

๒.๓ กลุ่มอายุของแรงงานนอกระบบ

เมื่อพิจารณาแรงงานนอกระบบตามกลุ่มอายุ พบว่า กลุ่มอายุ ๒๕-๕๙ ปี ซึ่งเป็นประชากรที่อยู่ในวัยทำงานมีจำนวนมากที่สุด ๑๕.๙ ล้านคน รองลงมาเป็น กลุ่มอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป เป็นวัยสูงอายุที่ยังสามารถทำงานได้ ๓.๖ ล้านคน และกลุ่มอายุ ๑๕-๒๔ ปี ๑.๘ ล้านคน ซึ่งประชากรในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นวัยเยาวชนที่กำลังเรียนหนังสือ

๒.๔ ระดับการศึกษาที่สำเร็จของแรงงานนอกระบบ

สำหรับระดับการศึกษาที่สำเร็จของแรงงานนอกระบบ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่าประถมศึกษาจำนวน ๑๓.๒ ล้านคน หรือร้อยละ ๖๑.๙ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ๓.๓ ล้านคน หรือร้อยละ ๑๕.๓ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ๒.๙ ล้านคน หรือร้อยละ ๑๓.๗ และระดับอุดมศึกษา ๑.๙ ล้านคน หรือร้อยละ ๙.๑

๒.๕ อุตสาหกรรมที่สำคัญ

แรงงานนอกระบบทำงานอยู่ในสาขาเกษตรกรรมร้อยละ ๕๔.๘ และนอกภาคเกษตรกรรมร้อยละ ๔๕.๒ ในจำนวนนี้ทำงานในสาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ รถจักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือนร้อยละ ๑๗.๓ สาขาที่พักแรมและบริการด้านอาหารร้อยละ ๘.๕ สาขาการผลิตร้อยละ ๖.๒ สาขาการก่อสร้างร้อยละ ๔.๙ ที่เหลือเป็นอุตสาหกรรมสาขาอื่นๆ

๒.๖ รายได้ของแรงงานนอกระบบ

แรงงานนอกระบบที่มีสถานภาพการทำงานเป็นลูกจ้างซึ่งได้รับค่าจ้างหรือเงินเดือนเฉลี่ยต่อเดือน ๖,๕๙๑ บาท หากพิจารณาตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ พบว่า แรงงานนอกระบบที่ทำงานอยู่ในภาคการค้าและบริการได้รับค่าจ้างต่อเดือน ๗,๕๔๖ บาท ภาคการผลิต ๗,๒๒๘ บาท และภาคเกษตรกรรม ๕,๑๒๙ บาท

๒.๗ ปัญหาของแรงงานนอกระบบ

เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้รับทราบความเห็นและข้อเสนอแนะของแรงงานนอกระบบ สำนักงานสถิติแห่งชาติจึงได้สอบถาม ปัญหาของแรงงานนอกระบบ พบว่า จากแรงงานนอกระบบ ๒๑.๓ ล้านคน เป็นผู้ประสบปัญหาจำนวน ๕.๙ ล้านคน หรือร้อยละ ๒๗.๗ ของแรงงานนอกระบบทั้งหมดโดยส่วนใหญ่ประสบปัญหาจากการทำงาน ได้แก่ ค่าตอบแทนต่ำ งานหนัก และงานขาดความต่อเนื่องร้อยละ ๗๑.๒ รองลงมาเป็นปัญหาจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน ได้แก่ อิริยาบถในการทำงาน ผุ่น ละออง ควัน กลิ่น และแสงสว่างไม่เพียงพอร้อยละ ๔๗.๕ และปัญหาจากความไม่ปลอดภัยในการทำงาน ได้แก่ ได้รับสารเคมีเป็นพิษ เครื่องจักร เครื่องมือที่เป็นอันตราย เป็นต้น ร้อยละ ๓๕.๖

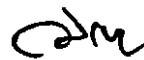
จากผลการสำรวจ จะเห็นว่าแรงงานนอกระบบ เป็นกลุ่มผู้ที่มีงานทำ ซึ่งไม่ได้รับความคุ้มครองหรือหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน เป็นผู้มีการศึกษาไม่สูงนัก ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรม จึงประสบปัญหาค่าตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำ และยังประสบปัญหาจากสภาพแวดล้อมในการทำงานและความไม่ปลอดภัยจากการทำงาน ดังนั้นภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพยายามกำหนดนโยบายต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแรงงานนอกระบบดังกล่าว ให้ได้รับความคุ้มครอง หรือหลักประกันทางสังคม อาทิเช่น กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้ประชาชนที่ประกอบอาชีพอิสระและไม่มีสวัสดิการใดๆ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นแรงงานนอกระบบที่มีอายุ ๑๕ - ๖๐ ปี ที่สมัครเป็นสมาชิกได้รับเงินบำนาญรายเดือนตลอดชีวิตเมื่ออายุครบ ๖๐ ปี รวมไปถึงมาตรการรองรับสังคมผู้สูงอายุ ปี ๒๕๖๘ จะส่งผลให้ผู้สูงอายุซึ่งส่วนหนึ่งเป็นแรงงานนอกระบบมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในขณะที่มาตรการการจ้างงานผู้สูงอายุจะส่งเสริมให้ผู้สูงอายุทำงานในระบบมากขึ้น ทำให้มีความมั่นคง และมีสวัสดิการในการทำงานเพิ่มขึ้น

๓. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จึงขอนำผลการสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. ๒๕๕๙ ดังกล่าว ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิเชฐ ดุรงคเวโรจน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

โทร. ๐ ๒๑๔๒ ๑๒๔๕

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๑๓๔

E-mail : wissanee@nsso.go.th